

# Право Европске уније

Четврто измењено и  
допуњено издање

Радован Д. Вукадиновић

<http://pravoeu.jura.kg.ac.yu>



Др Радован Д. Вукадиновић  
Професор Правног факултета у Крагујевцу и  
Директор Центра за право Европске уније

# Право Европске уније

четврто измењено и допуњено издање

Крагујевац,  
2006.

Проф. др Радован Д. Вукадиновић

## **ПРАВО ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ**

четврто измењено и допуњено издање, 2006.

треће издање, 2001.

друго издање, 1996.

прво издање, 1995.

### **Рецензенти:**

Проф. др Мирко Васиљевић  
Правни факултет у Београду

Проф. др Оскар Ковач  
Економски факултет у Београду

### **За издавача**

Радован Д. Вукадиновић  
Директор Центра за право ЕУ

### **Издавач**

Центар за право Европске уније Правног факултета у Крагујевцу и  
Канцеларија Србије и Црне Горе за придруживање Европској унији

### **Дизајн корица**

Професор Слободан Штетић

### **Штампа**

Беоштампа, Београд

### **Тираж**

500 примерака

### **Copyright:**

© 2006 Центар за право Европске уније.

Сва права су задржана. Ниједан део ове књиге не може бити репродукован нити смештен у систем за претраживање или емитован у било ком облику, електронски, механички, фотокопирањем, снимањем или на други начин, без претходне писмене дозволе издавача.

All rights reserved. No part of this work may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying and recording, or by any information storage or retrieval system, without permission in writing from the publishers.

**ISBN 86-80765-49-X**

*Издавање књиге финансијски помогло*

**Јавно предузеће Електромрежа Србије, Београд, Кнеза Милоша 11.**

## САДРЖАЈ

Скраћенице .....	XXI
Цитирани случајеви .....	XXIII
Предговор .....	XXXVII
Preface .....	XXXIX
Белешка уз друго издање .....	XLI
Напомена уз треће издање .....	XLII
Напомена уз четврто издање .....	XLIII

## ПРВИ ДЕО - НАСТАНАК И ТРАНСФОРМАЦИЈА ЕЕЗ

ГЛАВА I ЕВРОПСКА ЕКОНОМСКА ЗАЈЕДНИЦА ДО СПОРАЗУМА ИЗ МАСТРИХТА .....	3
1. Настанак и циљеви Европске економске заједнице .....	3
2. Процес реформи Европске економске заједнице .....	6
2.1. Политика продубљивања интеграционих процеса .....	7
2.2. Политика ширења .....	9

ГЛАВА II ЕВРОПСКА ЗАЈЕДНИЦА И ЕВРОПСКА УНИЈА ПОСЛЕ МАСТРИХТА .....	11
1. Идеја о Европској унији .....	11
2. Европска заједница и Европска унија према Споразуму из Мاستрихта .....	12
2.1. Циљеви и задаци Европске заједнице и Европске уније према Споразуму из Мастрихта .....	12
2.2. Правна природа Европске заједнице .....	14
2.3. Правна природа Европске уније .....	16
2.4. Правни субјективитет Европске уније .....	18
2.5. Европска унија у политичком смислу .....	24
3. Европско грађанство као тековина Споразума из Мастрихта .....	26
3.1. Појам и значај грађанства у Европској унији .....	26
3.2. Права и обавезе које произилазе из грађанства Европске уније .....	27
3.2.1. Право кретања и боравка .....	28
3.2.2. Политичка права .....	29
4. Европска унија према Споразуму из Амстердама .....	30
4.1. Област поштовања људских права и слобода .....	31
4.2. Области стварања простора слободе, сигурности и правде .....	32
4.3. Област заједничке спољне и безбедносне политике .....	33
4.4. Ближа сарадња .....	35
4.5. Завршне одредбе .....	36
5. Европска заједница према Споразуму из Амстердама .....	37
5.1. Област деловања институција .....	37
5.2. Област права грађана Уније .....	39

6. Реформе према Споразуму из Нице .....	40
6.1. Околности у којима су вршене реформе и њени учесници .....	40
6.2. Начин сазивања и утврђивање дневног реда Међувладине конференције.....	42
6.3. Метод рада Конференције.....	43
6.4. Одлучивање квалификованом већином и процедура коодлучивања.....	45
6.5. Остварени резултати .....	47
6.6. Прерасподела гласова у Савету .....	49
6.7. Остварени резултати .....	50
6.8. Састав Комисије .....	51
6.9. Остварени резултати .....	51
6.10. Састав Европског парламента.....	52
6.11. Остварени резултати .....	52
6.12. Ближа сарадња.....	53
6.13. Остварени резултати .....	55
6.14. Шта после Нице.....	55
7. Европска унија према предлогу Устава за Европу .....	56
7.1. Циљеви и начела на којима се заснива Унија према Уставу.....	58
7.2. Однос Уније према државама чланицама и грађанима.....	59
7.3. Правни субјективитет Уније .....	60
7.4. Обележја Уније.....	61

## ДРУГИ ДЕО - ПРАВО ЕВРОПСКИХ ЗАЈЕДНИЦА

ГЛАВА III ПОЈАМ И ПРИРОДА КОМУНИТАРНОГ ПРАВА .....	65
1. Право као друштвена појава и државна творевина .....	65
2. Појам и садржина комунитарног права .....	66
2.1. Појам .....	66
2.2. Садржина .....	68
2.3. Правна природа .....	72
3. Термин .....	75
3.1. Комунитарно право или право Европске уније - јединствени или различити правни системи .....	75
3.2. Комунитарно или европско право .....	79
3.3. Комунитарно или компаративно право .....	83
4. Подела легислативних надлежности између држава чланица и Заједнице ...	86
4.1. Уопште .....	86
4.2. Подела надлежности према циљу или предмету .....	88
4.3. Подела надлежности према правној природи .....	89
4.4. Подела надлежности према начину преноса.....	92
5. Вертикална подела надлежности према Предлогу Устава за Европу .....	95
5.1. Уопште .....	95
5.2. Значај начела супсидијарности у систему поделе власти .....	97

ГЛАВА IV ИЗВОРИ КОМУНИТАРНОГ ПРАВА .....	103
1. Уопште .....	103
2. Примарни извори.....	104
2.1. Уговори о оснивању.....	105
2.1.1. Садржина Оснивачких уговора .....	106
2.1.2. Важење и примена .....	107
2.1.3. Поступак измене .....	107
2.2. Конвенције између држава чланица .....	109
2.3. Споразуми између Заједнице и трећих држава и међународних организација .....	110
2.3.1. Споразуми о придруживању или асоцијацији .....	110
2.3.2. Споразуми о сарадњи или кооперацији .....	113
3. Секундарни извори.....	114
3.1. Уредбе .....	115
3.2. Упутства .....	117
3.3. Одлуке .....	118
3.4. Препоруке и мишљења .....	118
3.5. Остали секундарни правни акти .....	119
4. Акти и инструменти Европске уније .....	120
4.1. Оквирне одлуке Савета из области сарадње у правосуђу .....	120
4.2. Одлуке Савета у области сарадње у правосуђу .....	120
4.3. Посебни инструменти .....	120
4.3.1. Заједничке стратегије .....	120
4.3.2. Заједнички ставови .....	121
4.3.3. Заједничке акције.....	121
4.3.4. Индивидуалне акције држава чланица.....	121
5. Извори права Европске уније према Предлогу устава за Европу .....	121
6. Општа правна начела и општа правила међународног права .....	126
6.1. Уопште .....	126
6.2. Подела .....	128
6.3. Функција општих начела у комунитарном праву .....	131
6.4. Основна људска права као општа начела.....	133
6.5. Начело једнакости.....	138
6.6. Начело правне сигурности и заштите легитимних очекивања.....	139
7. Судска пракса.....	140
8. Систематизација и хијерархија комунитарних извора права.....	140
8.1. Систематизација.....	140
8.2. Хијерархија.....	142
9. Однос права Европских заједница и права Европске уније.....	144
ГЛАВА V ОДНОС КОМУНИТАРНОГ ПРАВА	
ПРЕМА ПРАВИМА ДРЖАВА ЧЛАНИЦА .....	147
1. Уопште .....	147

2. Начело директне примене.....	149
2.1. Инкорпорација Оснивачких уговора.....	152
2.1.1. Метод трансформације.....	153
2.1.2. Метод адопције.....	155
2.2. Директна примена секундарних извора.....	155
2.3. Начело супериорности.....	156
3. Начело директног дејства.....	162
3.1. Директно дејство Уговора о оснивању.....	166
3.2. Директно дејство споразума са трећим државама.....	170
3.3. Директно дејство општих принципа права.....	170
3.4. Директна примена или директно дејство уредби.....	170
3.5. Директно дејство упутстава.....	172
3.6. Директно дејство одлука.....	175

## ТРЕЋИ ДЕО - ПРАВО УНУТРАШЊЕГ ТРЖИШТА

### ГЛАВА VI ПРАВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

УНУТРАШЊЕГ ТРЖИШТА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ.....	179
1. Трансформација заједничког у унутрашње тржиште.....	179
2. Унутрашње тржиште као процес.....	181
3. Покушај дефинисања заједничког и унутрашњег тржишта.....	184
4. Унутрашње тржиште као уставна категорија.....	187
5. Мере за успостављање унутрашњег тржишта.....	188
5.1. Правни основ за доношење мера хармонизације.....	190
5.2. Различити приступи и технике хармонизације.....	193
5.2.1. Хармонизација националних прописа дефинисањем одговарајућих прописа и политике на комунитарном нивоу.....	193
5.2.2. Тотална или потпуна хармонизација.....	193
5.2.3. Метод оптирајуће хармонизације.....	194
5.2.4. Делимична хармонизација.....	195
5.2.5. Минимална хармонизација.....	195
5.2.6. Алтернативни метод хармонизације.....	196
5.2.7. Метод узајамног признавања права контроле.....	196
5.2.8. Хармонизација техником упућивања.....	197
5.2.9. Нови правац у хармонизацији - хоризонтална хармонизација.....	197
5.3. Прелазни инструменти и механизми хармонизације.....	199
6. Хармонизација прописа у трећим државама.....	202
6.1. Значај хармонизације.....	202
6.2. Правна средства хармонизације.....	203
6.3. Карактеристике хармонизације домаћих прописа са правом Европске уније.....	205
6.3.1. Необавезност хармонизације домаћих прописа.....	205
6.3.2. Посебни циљеви хармонизације прописа у трећим државама.....	206

6.3.3. Парцијалност или фрагментарност хармонизације .....	207
6.3.4. Поступност хармонизације .....	207
6.3.5. Хармонизација на два колосека.....	208
ГЛАВА VII НАЧЕЛО СЛОБОДЕ ПРОМЕТА РОБЕ .....	209
1. Уопште .....	209
2. Царинска унија.....	210
3. Заједничка царинска тарифа.....	213
4. Одређивање порекла и вредновање робе.....	215
5. Дажбине истог дејства као царинске дажбине.....	217
6. Појавни облици дажбина које имају исто дејство као и царине.....	224
7. Забрана квантитативних ограничења и мера сличног дејства .....	226
7.1. Квантитативна ограничења .....	227
7.2. Мере које имају слично дејство као и квантитативна ограничења.....	227
8. Директно дискриминаторне или неједнако примењиве мере.....	229
9. Једнако примењиве мере.....	231
10. Судска пракса.....	232
10.1. Случај Dassonville .....	232
10.2. Случај Cassis .....	234
11. Значај одлука у случајевима Dassonville и Cassis de Dijon .....	236
11.1. Домашај примене Dassonville формуле и правила о императивним захтевима .....	236
11.2. Однос императивних захтева и одступања из члана 30. Уговора.....	238
12. Забрана квантитативних ограничења и мера истог дејства на извоз .....	240
13. Одступања и ограничења од примене одредби о уклањању квантитативних ограничења и мера које имају исто дејство .....	242
14. Општа одступања из члана 30. Уговора о оснивању.....	242
14.1. Заштита јавног морала, јавног поретка и јавне сигурности .....	244
14.2. Заштита здравља и живота људи, животиња и биљака.....	246
14.3. Заштита националног културног и другог наслеђа .....	248
14.4. Заштита индустријске и трговачке својине.....	248
15. Остала одступања .....	251
16. Ограничења од примене члана 28. Уговора о оснивању.....	252
16.1. Државни монополи трговачког карактера .....	253
16.2. Ограничења условљена државним субвенцијама.....	253
16.2.1. Недозвољена државна помоћ.....	259
16.2.2. Дозвољени изузеци .....	260
17. Политика конкуренције.....	262
18. Хармонизација прописа који се односе на препреке у трговини .....	264

18.1. Поступак обавештавања у случају одступања од начела слободног промета робе .....	265
18.2. Поступак обавештавања предвиђен Одлуком број 3052/95 .....	266
18.3. Поступак обавештавања према Упутству број 98/34. у области техничких стандарда .....	266
19. Тумачење мера које имају исто дејство као и квантитативна ограничења након тзв. "Новембарске револуције" .....	267
20. Значај "Новембарских" одлука .....	270
ГЛАВА VIII	
СПОЉНА ТРГОВИНСКА ПОЛИТИКА ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ .....	275
1. Заједничка трговинска политика .....	275
1.1. Правни основ за вођење заједничке трговинске политике .....	275
1.2. Садржина заједничке трговинске политике .....	278
1.3. Инструменти за вођење заједничке трговинске политике .....	279
1.4. Појам и историјат регулисања правног режима извоза и увоза .....	281
1.4.1. Прелазни период .....	281
1.4.2. Актуелни режим увоза .....	287
2. Заједничка пољопривредна политика .....	288
2.1. Извори права и предмет регулисања .....	288
2.2. Појам и циљеви заједничке пољопривредне политике .....	291
2.3. Организација заједничког тржишта .....	294
2.3.1. Систем одређивања и одржавања заједничке цене .....	294
2.3.2. Врсте одобрене помоћи и премија и политика побољшања структуре у пољопривреди .....	297
2.3.3. Контролисање производње .....	298
2.3.4. Регулисање трговине пољопривредним производима са трећим државама .....	299
2.4. Практичне последице и ефекти спровођења заједничке пољопривредне политике .....	300
2.5. Реформе заједничке пољопривредне политике од 1992. 1999. и 2003. године .....	301
ГЛАВА IX НАЧЕЛО СЛОБОДЕ КРЕТАЊА ЛИЦА .....	
1. Појам начела слободe кретања лица .....	307
1.1. Значај начела .....	307
1.2. Појам слободe кретања лица .....	308
1.3. Право одбијања уласка/депортација .....	309
1.4. Недискриминација по основу држављанства .....	309
1.5. Посебан третман спортиста .....	312
1.6. Обрнута дискриминација .....	313
2. Слобода кретања радника .....	314
2.1. Извори права .....	315
2.2. Динамика .....	316
2.3. Појам "радника" .....	318
2.4. Положај радника из трећих држава .....	321

2.5. Положај држављана из трећих држава након пада Берлинског зида.....	323
2.6. Положај држављана новопримљених држава чланица .....	325
3. Самозапослена лица .....	326
4. Економска садржина права кретања радника .....	327
4.1. Право на прихватање стварно понуђеног запослења .....	327
4.1.1. Подобност (услови) за запошљавање .....	328
4.1.2. Право запослених на једнаки третман и уживање одређених социјалних и пореских погодности .....	329
4.1.3. Право радника на обуку у стручним школама и центрима за обуку .....	333
4.1.4. Остала права .....	333
4.1.5. Права чланова породице радника .....	334
4.2. Садржина имиграционог права радника .....	335
4.2.1. Право уласка .....	336
4.2.2. Право боравка .....	337
4.2.3. Право останка после престанка запослења .....	339
5. Ограничења слободе кретања .....	341
5.1. Разлози јавног поретка .....	342
5.2. Разлози јавне сигурности .....	343
5.3. Разлози јавног здравља .....	344
5.4. Поступак .....	344
5.5. Запошљавање у јавној управи .....	345
6. Право на слободно кретање и боравак грађана Уније након Споразума из Мاستрихта .....	345
7. Слобода кретања грађана Уније .....	348
ГЛАВА X ПРАВО НАСТАЊИВАЊА .....	351
1. Општи појам .....	351
2. Субјекти права настањивања .....	353
3. Предузећа као субјекти права настањивања .....	357
4. Услови за коришћење права настањивања .....	360
4.1. Признавање диплома и квалификација .....	360
4.2. Усвајање хармонизованих правила за фирме и компаније .....	360
5. Хармонизована правила о трговачким друштвима .....	362
5.1. Прво упутство .....	363
5.2. Друго упутство .....	364
5.3. Треће упутство .....	365
5.4. Четврто упутство .....	366
5.5. Шесто упутство .....	367
5.6. Седмо упутство .....	368
5.7. Осмо упутство .....	369
5.8. Десето упутство .....	369
5.9. Једанаесто упутство .....	369

5.10. Дванаесто упутство .....	370
5.11. Тринаесто упутство .....	370
5.12. Предлози осталих упутава .....	371
6. Европска компанија.....	373
6.1. Идеја о формирању европске компаније.....	373
6.2. Статут европске компаније .....	374
6.2.1 Правни основ.....	375
6.2.2. Метод регулисања.....	376
6.3. Основне карактеристике европске компаније .....	378
6.3.1. Оснивање.....	378
6.3.2. Престанак европске компаније.....	387
7. Европска економска интересна групација.....	388
ГЛАВА XI НАЧЕЛО СЛОБОДЕ ВРШЕЊА УСЛУГА .....	391
1. Значај остваривања слободе пружања услуга .....	391
2. Извори права.....	392
3. Појам начела слободе вршења услуга .....	394
4. Појам услуга.....	395
5. Препреке слободном вршењу услуга и правна средства и методи њиховог уклањања и превазилажења.....	400
5.1. Школска спрема и потребно искуство као услови за обављање одређених послова .....	402
5.2. Правила професионалног понашања.....	405
6. Услови за пружање посебних услуга .....	406
6.1. Хармонизација прописа из области банкарских услуга.....	407
6.2. Резултати хармонизације прописа из услуга осигурања.....	410
ГЛАВА XII НАЧЕЛО СЛОБОДЕ КРЕТАЊА КАПИТАЛА.....	417
1. Појам начела слободе кретања капитала.....	417
2. Појам капитала и домаћај начела.....	419
3. Извори права.....	422
4. Квалификација послова у којима долази до кретања капитала .....	426
5. Начела о остваривању слободног кретања капитала.....	427
6. Слобода кретања капитала након усвајања "Беле књиге" .....	428
6.1. Основне карактеристике.....	428
6.2. Кретање капитала између држава чланица и трећих држава.....	430
6.3. Дозвољена ограничења слободе кретања капитала.....	430
7. Слобода кретања капитала након ступања на снагу Уговора о Европској унији .....	431
8. Успостављање економске и монетарне уније након Мастрихта и Амстердама.....	432

8.1. Прва фаза монетарне уније.....	435
8.2. Друга фаза.....	436
8.3. Трећа фаза.....	437
ГЛАВА XIII ПРАВО КОНКУРЕНЦИЈЕ .....	441
§ 1) ОПШТА ПИТАЊА .....	441
1. Појам и значај конкуренције .....	441
2. Извори права конкуренције .....	442
3. Домашај примене прописа конкуренције.....	446
3.1. Персонални домаћај примене права конкуренције .....	446
3.2. Материјални домаћај примене правила конкуренције.....	448
3.3. Територијални домаћај примене права конкуренције .....	448
3.4. Екстратериторијална јурисдикција Суда правде.....	449
§ 2) РЕСТРИКТИВНИ СПОРАЗУМИ ИЗ	
ЧЛАНА 81. (85). УГОВОРА О ОСНИВАЊУ .....	452
1. Уопште .....	452
2. Појам споразума .....	453
3. Одлуке удружења предузећа.....	454
4. Договорна пракса .....	455
5. Општи услови за постојање рестриктивног понашања.....	458
5.1. Појам понашања којим се може	
утицати на трговину између држава чланица.....	458
5.2. Појам спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције .....	461
5.3. Појам понашања које има за циљ или последицу	
спречавање, ограничавање или нарушавање	
(витоперење) конкуренције унутар заједничког тржишта.....	461
6. Ограничења од примене забрана из члана 81. Уговора о оснивању .....	463
6.1. Правило резона.....	463
6.2. Незнатна ограничења конкуренције – правило de minimis.....	466
6.3. Могуће ограничење - негативно уверење .....	469
7. Последице забране.....	469
8. Дозвољени изузеци.....	470
9. Поступак нотификације – обавештавања .....	471
9.1. Први позитиван услов.....	473
9.2. Други позитивни услов.....	474
9.3. Први негативни услов .....	474
9.4. Други негативни услов .....	475
10. Групни или блок изузеци .....	476
11. Модернизација правила за спровођење	
чланова 81. и 82. Уговора о Европској заједници .....	478
11.1. Поступак према Уредби број 1/2003 .....	479

11. 2. Регулисање ограничења у вертикалним споразумима према Уредби Комисије број 2790/1999.....	482
11.2.1. Појам дозвољеног вертикалног споразума.....	483
11.2.2. Основне карактеристике усвојених решења.....	484
12. Забрањени облици картелних споразума.....	485
12.1. Споразуми који непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или друге услове размене.....	486
12.2. Споразуми којима се ограничава или контролише производња, пласман, технички развој или инвестиције.....	487
12.3. Споразуми којима се дели тржиште или извори снабдевања.....	488
12.4. Споразуми који одређују неједнаке услове за исте послове са различитим пословним партнерима, стављајући их на тај начин у неравноправан конкурентски положај.....	488
12.5. Споразуми којима се условљава склапање уговора прихватањем додатних обавеза, које по својој природи и трговачким обичајима немају везе са предметом уговора.....	489
§ 3) ЗЛОУПОТРЕБА ДОМИНАНТНОГ ПОЛОЖАЈА.....	489
1. Уопште.....	489
2. Постојање доминантног положаја.....	490
2.1. Релевантно тржиште.....	491
2.2. Релевантно географско тржиште.....	493
2.3. Учешће на релевантном тржишту.....	494
3. Забрана злоупотребе доминантног положаја.....	494
3. 1. Појавни облици злоупотребе доминантног положаја.....	495
3.1.1. Непосредно или посредно наметање неодговарајуће куповне или продајне цене или осталих услова размене.....	495
3.1.2. Ограничавање производње, пласмана или техничког развоја на штету потрошача.....	496
3.1.3. Примењивање неједнаких услова на исте послове са различитим партнерима, стављајући их на тај начин у лошији конкурентски положај.....	497
3.1.4. Условљавање закључивања уговора прихватањем додатних обавеза, које по својој природи, или према трговачким обичајима, нису у вези са предметом уговора.....	497
§ 4) СПАЈАЊЕ И ПРЕУЗИМАЊЕ ПРЕДУЗЕЋА И ЗЛОУПОТРЕБА ДОМИНАНТНОГ ПОЛОЖАЈА.....	498
1. Значај концентрација за привредни живот и нужност њиховог регулисања.....	498
2. Извори права.....	499
3. Основна решења Уредбе о концентрацијама.....	504
4. Поступак.....	508
5. Однос Уредбе о концентрацијама и унутрашњих права држава чланица.....	510

§ 5) ПОЛОЖАЈ ЈАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА .....	511
1. Извори права .....	511
2. Особености у положају јавних предузећа.....	513
3. Појам јавног предузећа у праву Европске уније.....	514
4. Правни режим јавног сектора привреде .....	519
5. Дозвољени изузеци од примене општих прописа о конкуренцији.....	521

#### **ЧЕТВРТИ ДЕО - СПОЉНИ ОДНОСИ ЕЗ/ЕУ**

ГЛАВА XIV СПОЉНИ ОДНОСИ ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ .....	525
--	-----

§ 1) ОПШТА РАЗМАТРАЊА .....	525
-----------------------------	-----

1. Политички и правни основ за успостављање спољних односа .....	525
2. Карактеристике политике спољних односа.....	526
2.1. Постепеност.....	526
2.2. Диференцираност.....	527
2.2.1. Регионална или геополитичка диференцијација .....	527
2.2.2. Диференцијација на основу економске развијености.....	529
2.2.3. Условљена диференцијација .....	530
2.3. Флексибилност .....	531
3. Политика ширења .....	531
4. Економске санкције као средство спољне политике Европске уније .....	533
4.1. Уопште .....	533
4.2. Санкције Европске заједнице/Европске уније.....	534
4.2.1. Карактеристике санкција као аутономних мера ЕЗ/ЕУ .....	535
4.2.2. Инструменти за спровођење санкција .....	536
4.2.3. Економске санкције након споразума из Маастрихта.....	536

§ 2) СПОЉНА ПОЛИТИКА ЕВРОПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ И ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ НАКОН ПАДА БЕРЛИНСКОГ ЗИДА .....	537
--	-----

1. Од Регионалног приступа до Пакта о стабилности за југоисточну Европу .....	537
1.1. Потреба дефинисања сопствене спољне политике.....	537
2.2. Ројомонски процес као претходница регионалног приступа. ....	539
2. Садржина и циљеви Пакта о стабилности.....	543
2.1. Настанак.....	543
2.2. Циљеви.....	544
2.3. Обавезе из Пакта .....	544

§ 3) ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЈУГОСЛАВИЈЕ И ЕВРОПСКЕ ЕКОНОМСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ.....	547
---	-----

1. Односи између Европске економске заједнице и СФР Југославије.....	547
--	-----

2. Основне карактеристике Првог трговинског споразума.....	548
3. Други трговински споразум.....	549
4. Споразум о сарадњи.....	550
5. Основне карактеристике Споразума о сарадњи.....	551
§ 4) ОДНОСИ ИЗМЕЂУ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ И ДРЖАВА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА.....	555
1. Процес стабилизације и придруживања.....	555
2. Ојачани процес стабилизације и придруживања.....	556
2.1. Стање у преговорима.....	556
2.2. Случај државне заједнице Србија и Црна Гора.....	557
3. Услови за закључивање споразума о стабилизацији и придруживању.....	562
4. Acquis Communautaire.....	563
Резиме.....	565
Summary.....	569
Литература.....	573